

OCR

Oxford Cambridge and RSA

F

Dydd Mawrth 19 Mai 2015 – Bore

TGAU LLADIN

A401/05 Lladin Iaith 1 (Mytholeg a bywyd domestig) (Haen Sylfaenol)

Mae ymgeiswyr yn ateb ar y Papur Cwestiynau.

Deunyddiau a ddarperir gan OCR:

Dim

Deunyddiau eraill angenrheidiol:

Dim

Amser: 1 awr

Enw cyntaf yr ymgeisydd		Cyfenw'r ymgeisydd	
----------------------------	--	-----------------------	--

Rhif y ganolfan						Rhif yr ymgeisydd				
-----------------	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

- Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau uchod. Ysgrifennwch yn glir ac mewn priflythrennau.
- Defnyddiwch inc du.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus. Gwnewch yn siwr eich bod yn gwybod beth mae'n rhaid i chi ei wneud cyn dechrau eich ateb.
- Ysgrifennwch eich ateb i bob cwestiwn yn y lle gwag a ddarperir. Os bydd angen lle ychwanegol, dylech ddefnyddio'r tudalennau â llinellau ar ddiwedd y llyfryn hwn. Rhaid dangos rhif/rhifau'r cwestiwn yn glir.
- **Peidiwch** ag ysgrifennu yn y codau bar.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

- Mae nifer y marciau sydd ar gael wedi'i nodi mewn cromfachau [] ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.
- **60** yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r ddogfen hon yn cynnwys **12** tudalen. Caiff unrhyw dudalennau gwag eu nodi.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Mae tri darn, sy'n ffurfio stori gyflawn.

Darllenwch Ddarn A ac atebwch y cwestiynau.

Darn A

Rydy'n ni'n gweld bod amheuon Jwno am ei gŵr yn wir.

olim Iuno iratissima erat. nam audiverat famam de infidelitate Iovis. itaque Iuno ad terram descendere constituit. volebat scire quid Iuppiter faceret. Iuppiter tamen nympham pulchram, Ionem nomine, in terra amabat. ubi Iunonem advenientem vidit, nymphae dixit, 'si Iuno te mecum videbit, te puniet. necesse est tibi formam vaccae statim capere.' ecce! subito vacca prope Iovem stabat.

sed Iuno, semper suspiciosa, Iovi dixit, 'tu debes vaccam mihi dare'. tum Iuno Argum iussit vaccam multas horas spectare. nam sciebat Iovem vaccam abducturum esse.

Enwau

<i>Iuno, Iunonis</i> (b)	Jwno (duwies a gwraig lau)
<i>Iuppiter, Iovis</i> (g)	lau (brenin y duwiau)
<i>Io, Ionis</i> (b)	Io (nymff afon a merch duw afon)
<i>Argus, Argi</i> (g)	Argws (anghenfil sydd â llawer o lygaid)

Geirfa

<i>fama, fama</i> (b)	si (<i>rumour</i>)
<i>infidelitas, infidelitatis</i> (b)	anffyddlondeb
<i>terra, terrae</i> (b)	(yma) y ddaear
<i>nympha, nymphae</i> (b)	nymff
<i>punio, punire, punivi, punitus</i>	rwy'n cosbi
<i>necesse est</i> (+ derbyniol)	mae'n angenrheidiol (ar gyfer/i)
<i>forma, formae</i> (b)	ffurf, ymddangosiad
<i>vacca, vaccae</i> (b)	buwch
<i>suspiciosus, suspiciosa, suspiciosum</i>	amheus
<i>debeo, debere, debui, debitus</i>	rhaid i mi, dylwn i

1 olim Iuno iratissima erat (llinell 1): pan glywodd Jwno am anffyddlondeb lau, sut roedd hi'n teimlo?

.....
 [2]

- 2 *itaque Iuno ad terram descendere constituit* (llinellau 1–2): beth gwnaeth Jwno benderfynu ei wneud?

.....
 [2]

- 3 *volebat scire quid Iuppiter faceret* (llinell 2): beth roedd Jwno eisiau ei wybod?

.....
 [2]

- 4 *Iuppiter tamen nympham pulchram, Ionem nomine, in terra amabat* (llinell 3).

Mae **un** o'r gosodiadau canlynol yn gywir.

Ticiwch (✓) y blwch cywir.

- A Nid oedd lau yn hoffi unrhyw nymffau.
- B Roedd lau yn caru'r ddaear hardd.
- C Roedd lau mewn cariad â nymff.
- D Roedd lau wedi'i frawychu (*terrified*) am ei garwriaeth (*love affair*).

[1]

- 5 *nympham pulchram, Ionem nomine* (llinell 3): pa **ddau** beth sy'n cael eu dweud wrthym am y nymff?

-
- [2]

- 6 *ubi Iunonem advenientem vidit, nymphae dixit* (llinellau 3–4): beth wnaeth lau pan welodd ef Jwno yn cyrraedd?

.....
 [2]

- 7 *'si Iuno te mecum videbit, te puniet'* (llynell 4): beth mae lau yn dweud y bydd Jwno yn ei wneud os bydd hi'n gweld y nymff gydag ef?

.....
 [2]

- 8 *'necesse est tibi formam vaccae statim capere'* (llynellau 4–5): beth mae lau yn dweud wrth Io y mae'n rhaid iddi hi ei wneud ar unwaith?

.....
 [2]

- 9 *sed Iuno, semper suspiciosa, Iovi dixit, 'tu debes vaccam mihi dare.'* (llynell 6): beth ddywedodd Jwno wrth lau am ei wneud?

.....
 [3]

- 10 *tum Iuno Argum iussit vaccam multas horas spectare. nam sciebat Iovem vaccam abducturum esse* (llynellau 6–7).

Mae **dau** o'r gosodiadau canlynol yn gywir.

Ticiwch (✓) y **ddau** flwch cywir.

- A** Gorchmynnodd Argws i'r fuwch edrych arno.
- B** Rhoddodd Jwno orchymyn i Argws.
- C** Cafodd Jwno orchymyn i wyllo llawer o erddi (*gardens*).
- D** Roedd Jwno yn gwybod y byddai lau yn arwain y fuwch i ffwrdd.
- E** Roedd Jwno yn gwybod bod y fuwch wedi cael ei harwain i ffwrdd gan lau.
- F** Roedd lau yn gwybod y byddai'r fuwch yn ei arwain ef i ffwrdd.

☐
☐
☐
☐
☐
☐

[2]

5
TUDALEN WAG

Trowch y dudalen ar gyfer y cwestiwn nesaf
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

Darn B

Mae Argws yn ufuddhau i orchymyn Jwno, ond mae Io, sydd bellach yn fuwch, yn mynd i chwilio am ei thad.

Argus vaccam semper spectabat, sed Io nolebat prope eum manere. ‘tu me terres,’ inquit. ‘patrem meum invenire volo.’ itaque abire constituit.

tandem Io ad flumen patris advenit. ibi mugiens in harena scripsit, ‘ego sum Io.’ tum deus fluminis tristissime dixit, ‘cur vacca es, filia?’

Enwau

Argus, Argi (g)
Io, Ionis (b)

Argws (anghenfil sydd â llawer o lygaid)
Io (nymff afon a merch duw afon)

Geirfa

vacca, vaccae (b)
invenio, invenire, inveni, inventus
flumen, fluminis (d)
mugio, mugire, mugivi
harena, harenae (b)

buwch
rwy'n dod o hyd i, darganfod
afon
rwy'n breffu, rhuo (*bellow*)
tywod

11 Cyfieithwch Ddarn B i Gymraeg da.

[20]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 20 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice.

Darllenwch Ddarn C ac atebwch y cwestiynau.

Darn C

Mae Iau yn dod i achub Io.

ubi Iuppiter vidit patrem Ionis tristissimum esse, constituit Ionem servare. itaque Mercurium rogavit ut Argum caperet. Mercurius ad terram advenit et ad Argum celeriter adiit. tum Mercurius fabulam tam longam narravit ut Argus mox obdormiret. subito Mercurius laetus eum detruncavit.

Iuno tamen, quae Ionem non amabat, volebat eam necare. sed, quamquam dea multos annos nympham agitabat, tandem Io effugit. tum Io dea facta est et in Aegypto habitabat.

Enwau

Iuppiter, Iovis (g)

Iau (brenin y duwiau)

Io, Ionis (b)

Io (nymff afon a merch duw afon)

Mercurius, Mercurii (g)

Mercher (negesydd y duwiau)

Argus, Argi (g)

Argws (anghenfil sydd â llawer o lygaid)

Iuno, Iunonis (b)

Jwno (duwies a gwraig Iau)

Aegyptus, Aegypti (b)

Yr Aifft

Geirfa

terra, terrae (b)

(yma) y ddaear

fabula, fabulae (b)

stori

obdormio, obdormire, obdormivi

rwy'n mynd i gysgu

destrunco, destruncare, destruncavi,

destruncatus

rwy'n torri pen, torri'r pen i ffwrdd

nympha, nymphae (b)

nymff

agito, agitare, agitavi, agitatus

rwy'n rhedeg ar ôl (*chase*)

effugio, effugere, effugi

rwy'n dianc

- 12 *ubi Iuppiter vidit patrem Ionis tristissimum esse, constituit Ionem servare* (llinell 1): beth wnaeth Iau pan welodd ef fod tad Io yn drist iawn?

.....
 [2]

13 *itaque Mercurium rogavit ut Argum caperet* (llinellau 1–2): beth gofynnodd Iau i Mercher ei wneud?

..... [2]

14 *tum Mercurius fabulam tam longam narravit ut Argus mox obdormiret* (llinell 3).

(a) Beth wnaeth Mercher?

.....
 [2]

(b) Beth ddigwyddodd i Argws o ganlyniad?

..... [1]

15 *subito Mercurius laetus eum detruncavit* (llinell 4): dewiswch y gair Lladin sy'n dweud wrthyf sut roedd Mercher yn teimlo. Yna cyfieithwch y gair hwn i'r Gymraeg.

Gair Lladin	Cyfieithiad Cymraeg

[2]

16 *Iuno tamen, quae Ionem non amabat, volebat eam necare* (llinell 5): cwblhewch y frawddeg ganlynol:

Fodd bynnag, roedd Jwno, nad oedd yn hoffi Io,

..... [3]

17 *tum Io dea facta est et in Aegypto habitabat* (llinellau 6–7): pa **ddau** beth sy'n cael eu dweud wrthym am Io?

-
- [4]

18 Ar gyfer pob un o'r geiriau Lladin yn y tabl isod, rhowch **un** gair Saesneg sy'n tarddu o'r gair Lladin a rhowch ystyr y gair Saesneg hwn yn **Gymraeg**.

Ysgrifennwch eich atebion yn y blychau. Mae un wedi cael ei wneud i chi.

Gair Lladin	Gair Saesneg sy'n tarddu o'r gair Lladin	Ystyr y gair Saesneg yn Gymraeg
<i>audiverat</i>	audible	gallu cael eich clywed
<i>spectare</i>		
<i>annos</i>		

[4]

DIWEDD Y PAPUR CWESTIYNAU

LLE YCHWANEGOL I ATEB

Os oes angen lle ychwanegol i ateb, dylech ddefnyddio'r tudalennau canlynol â llinellau. Rhaid dangos rhif/rhifau'r cwestiwn yn glir ar ymyl y dudalen.

A large area of the page is reserved for writing, featuring a vertical solid line on the left side and horizontal dotted lines extending across the page.

Gwybodaeth am Hawlfraint

Mae OCR wedi ymwymo i ofyn caniatâd i atgynhyrchu'r holl gynnwys trydydd parti y mae'n ei ddefnyddio yn ei ddeunyddiau asesu. Mae OCR wedi ceisio nodi a chysylltu â phob deiliad hawlfraint y defnyddir eu gwaith yn y papur hwn. I osgoi datgelu gwybodaeth sy'n gysylltiedig ag atebion i ymgeiswyr, atgynhyrchir pob cydnabyddiaeth hawlfraint yn Llyfryn Cydnabyddiaeth Hawlfraint OCR. Cynhyrchir hwn ar gyfer pob cyfres o arholiadau, fe'i rhoddir i bob ysgol sy'n cael deunydd asesu ac mae ar gael i'w lawrlwytho oddi ar ein gwefan gyhoeddus (www.ocr.org.uk) ar ôl y gyfres arholiadau byw.

Os yw OCR yn anfwriadol wedi methu cydnabod neu glirio unrhyw gynnwys trydydd parti yn y deunydd asesu hwn, bydd OCR yn falch o gywiro hyn ar y cyfle cyntaf posibl.

Ar gyfer ymholiadau neu wybodaeth bellach, cysylltwch â: Copyright Team, First Floor, 9 Hills Road, Cambridge CB2 1GE.

Mae OCR yn rhan o'r Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment yw enw brand University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), sydd yn adran o Brifysgol Caergrawnt.